

Тазкия дарслари (132-дарс). Маддоҳлик

11:15 / 18.04.2021 4561

Маддоҳлик баъзи жойларда ман қилинган. Мадҳнинг ўзида олтига офат бор бўлиб, уларнинг тўрттаси мадҳ қилувчида, иккитаси мадҳ қилинувчидадир.

Мадҳ қилувчидаги офатлар қуйидагилар:

1. Мадҳда ҳаддан ошиб, ёлғон қўшиб юбориш.
2. Мадҳга риёкорликни аралаштириш. Мисол учун, мақтаётганда уни яхши кўришини айтади, аслида яхши кўрмайди. Ёки гапирётган гапи ўз эътиқодига тўғри келмайди. Шунинг ўзи риёкорликдир.
3. Маддоҳ гоҳида рўёбга чиқиши мумкин бўлмаган нарсани ёки моҳиятини англаш қийин бўлган нарсани гапирди. Мисол учун, «Бу киши ўта тақводор, парҳезкор ва зоҳиддир», дейди.

Мақталган шахсдаги офатлар:

1. Мақтов мақталган одамда кибр ва ўзини устун кўришига сабаб бўлиши мумкин.
2. Мақталган одам мақтовга учиб, ўздан рози бўлиб, ҳимматини йўқотиши мумкин.

Мазкур олти офатдан холи бўлса, мадҳ жоиздир.

**أُولَاقَفَ مَلَسَوْهُ لَعْلَلْهُ لَلْصِرْهَلْ لَلْوُسْرَى لِرْمَاعِ يَنْبُذُفَ وَءَاجَ وَ
أَنْمَطَعًا وَ، أَلْضَفَ أَنْ لَضْفَاوْ : أُولَاقَ . «هَلْ لَلْأَدْيِ سَلَا» : أَلْاقَفَ . أَنْ دِي سَتْنَا
مُكِّنَ نِي رَجَتْ سَيَا لَو ، مُكَلِّوْ قِضْعَبْ وَ أَمْ كَلِّوْ قِ بَ أُولُوقُ » : أَلْاقَفَ . أَلْوَطَ
دَمَّحًا مَامِلًا وَ دُوَادَ وَبَأْهُ أَوْرَ . «نَاطِيَّ شَلَا**

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига Бану Омирнинг элчилари келишди. Бас, улар:

«Сиз саййидимизсиз», дейишди.

«Саййид Аллоҳдир», дедилар у зот.

«Фазлда афзалимизсиз, ато(мол бериш)да каттаимизсиз», дейишди.

«Бу гапингизни ёки бу гапингизнинг баъзисини айтаверинг. Фақат шайтон сизларни тезлатиб юбормасин», дедилар».

Абу Довуд ва Аҳмад ривоят қилишган.

Меъёрида ва ҳаддан ошмасдан мақтов сўзларини айтиш мумкинлиги шу ҳадиси шарифдан олинади.

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларини мадҳ қилганлари ҳақида кўплаб ҳадислар келган.

Суфён ибн Уяйна дейди: «Ўзини билган одамни мадҳ қилиш зарар қилмайди».

**نُبَا دَادِقُمْ لَادِحَافٍ يَهْجُو وَيُهِنُّهُ لَلْصِرْهَلْ لَلْوُسْرَى لِرْمَاعِ يَنْبُذُفَ وَءَاجَ وَ
أَنْمَطَعًا وَ، أَلْضَفَ أَنْ لَضْفَاوْ : أُولَاقَ وَ هَجَوُ وَيُهِنُّهُ لَلْصِرْهَلْ لَلْوُسْرَى لِرْمَاعِ يَنْبُذُفَ وَءَاجَ وَ
دُوَادَ وَبَأْهُ أَوْرَ . «بَارْتَلَا مَهْجُو وَيُهِنُّهُ لَلْصِرْهَلْ لَلْوُسْرَى لِرْمَاعِ يَنْبُذُفَ وَءَاجَ وَ
يَذْمُرْتَلَاوْ مَلْسُومَ**

«Бир киши келиб, Усмон розияллоҳу анҳуни юзларига мақтади. Миқдод ибн Асвад тупроқ олиб, унинг юзига сочди ва: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Қачон маддоҳларни кўрсангиз, уларнинг юзига тупроқ сочинг», деган эдилар», деди».

Абу Довуд, Муслим ва Термизий ривоят қилишган.

Бундан маддоҳларни маддоҳликдан қайтариб туриш ҳам зурурлиги келиб чиқади. Бўлмаса, улар ўз маддоҳликларида ҳаддан ошиб, бир-бирлари билан мусобақалашиб бораверадилар.

Бир киши ҳазрати Али розияллоҳу анҳунинг юзларига қараб туриб, маддоҳлик қилди. Али розияллоҳу анҳу аввал шу одам ўзларини ёмонлаб юрганини билар эдилар ва унга: «Мен сен айтганчалик эмасман. Аммо ичингда сақлаб турганингдан устунман», деди.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди